

НАСТАВНО – УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ

ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта *Променљиви контекст перспективе у фигуративном ликовном изразу, изложба графика, слика и радова на папиру* кандидата мр Катарине Зарић

Наставно-уметничко веће Факултета ликовних уметности је донело одлуку о формирању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта кандидата мр. Катарине Зарић *Променљиви контекст перспективе у фигуративном ликовном изразу, изложба графика, слика и радова на папиру*, у саставу:

1. мр Биљана Вуковић,
ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду (ментор)
2. мр Жарко Смиљанић,
ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду
3. др Јелена Годоровић,
ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду
4. др Владимир Милановић,
доцент Факултета ликовних уметности у Београду
5. мр Сениша Жикић,
ред. проф. Факултета примењених уметности у Београду

Комисија наставно-уметничком већу ФЛУ подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Катарина Зарић је рођена у Београду, Југославији, у јуну 1966. године. 1990. године завршила је основне студије на Факултету ликовних уметности у Београду, на графичком одсеку у класи професора Емира Драгуља. Те године је примљена на постдипломске магистарске студије које је завршила 1993. Исте године је примљена на радно место асистента на графичком одсеку Факултета ликовних уметности. 1999. године постала је доцент. Ванредни професор постаје 2009. У звање редовног професора изабрана је 2014. године. Живи и ради у Београду.

Самосталне изложбе

2014, изложба докторског уметничког пројекта *Променљиви контекст перспективе у фигуративном ликовном изразу, графике, слике и радови на папиру*, Галерија Графички колектив, Београд.

2011, изложба графика у UNCL, University Houston Clear Lake, САД.

2010, изложба графика, Галерија Графит, Приједор, Република Српска.

2010, изложба графика у Галерији Grafikenshus, Mariefred, Шведска.

2010, изложба графика у Галерији Kulturkreis altes ANT. Schoenecken, Немачка.

2007, изложба графика, Културни центар Моранж, Француска.

2006, изложба графика, Шамалије, Француска.

2005, изложба графика и слика, Галерија La Darsena, Модена, Италија.

2004, изложба слика у Галерији Kulturkreis ANT. Schoenecken, Немачка.

2004, изложба графика у Галерији Српско – Чешког пријатељства, Праг, Чешка Република.

2003, изложба графика, слика и цртежа у галерији Фалтери, Фиренца, Италија.

2003, изложба графика у Галерији Рисим, Чачак, Србија.

2003, изложба графика у градској Галерији у Пожеги, Србија.

2002, изложба слика, графика и цртежа у галерији Kulturkreis ANT. Schoenecken, Немачка.

2001, изложба графика у City Art Gallery, Атланта, Јужна Каролина, САД.

2000, изложба графика, слика и цртежа, Културни центар Медуза, Есте, Италија.

1998, изложба слика, графика и цртежа у галерији Kulturkreis ANT. Schoenecken, Немачка.

1998, изложба графика и слика Галерија Графички колектив, Београд, Србија.

1996, изложба графика у Амбасади Сједињених Америчких Држава, Београд.

1995, изложба графика и слика у галерији Рамар, Упсала, Шведска.

1993, изложба графика у Галерији Замка културе, Врњачка Бања, Србија.

1993, изложба графика, Галерија Културног центра Књажевца, Србија.

1993, изложба у Галерији Рам, Панчево, Србија.

1993, магистарска изложба графика, Галерија Графички колектив, Београд.

1991, изложба графика у Галерији Палета, Културни Центар Београда, Београд.

Награде

2013, награда Сребрна Игла, Бијенале Суве игле, Ужице, Србија.

2011, Награда за илустрацију на 46. Златном перу Београда, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

2011, Велика награда за сликарство, изложба Богатство различитости, Ковин, Србија.

2007, Специјална награда за Екс либрис, Анкара, Турска.

2006, Прва награда на интернационалном конкурс Нове капије Београда, заједнички рад са архитектонским тимом Кјаре Висентин из Рима.

2003, Гран При, Прва награда за графику на Тријеналу графике у Шамалијеу, Француска.

2003, Награда за графику, изложба у Градској кући у Милану, Италија.

2003, Похвала жирија, изложба Екс либриса, Француски културни центар, Београд.

2000, Награда Мали печат, Галерија Графички колектив, Београд.

1997, Награда за графику, Градска Галерија у Крагујевцу, Србија.

1993, Награда за графику малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

1993, Награда на Октобарском Салону, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

1992, Награда Владислав Зеленовић, Галерија Графички колектив, Београд.

1991, Награда за графику Галерије Олга Петров, Панчево, Србија.

Групне изложбе

2014, Минипринт, Бијенале графике малог формата, Музеј малог формата, Нисмес, Белгија.

2014, Бијенале уметности минијатуре, Горњи Милановац, Србија.

2014, Изложба графике малог формата, Лођ, Пољска.

2013, Изложба графика, слика и цртежа, Катарина Зарић, Славко Крунић и Зоран Круљ, Галерија Сингидунум, Београд.

2013, представљање Ауторског календара, Галерија Центра за графику и визуелна истраживања, ФЛУ, Београд.

2013, изложба Графика 2013, десет изложби, двадесет аутора, 2000 – 2012, уметничка Галерија Рисим, Чачак, Србија.

2013, Изложба илустрација 47. Златно перо Београда, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

2013, Изложба графика малог формата, Gallery Centar for Contemporary Printmaking, Норвалк, САД.

2013, изложба и представљање нове друштвене игре Трагови, десет слика, уље на дасци, Галерија Уроборос, Београд.

2013, Бијенале суве игле, Ужице, Србија.

2013, Изложба графика малог формата, Галерија Графички колектив.

2012, Изложба графика малог формата, Национална академија ликовних уметности Тајпеј, Тајван.

2012, Изложба Српске графика, Факултет ликовних уметности у Београду, галерија Fullersta bio Konstahl, Стокхолм, Шведска.

2012, Serbo American Cookbook, пројекат уметничке књиге, Факултет ликовних уметности Београд у сарадњи са Columbia Colledge for Art and Design, Чикаго, САД.

2012, Бијенале уметности минијатуре, Горњи Милановац, Србија.

2012, Изложба слика, графика и скулптура у Музеју Малог формата, (Musee du Petit Format Nismes), приказ дела музејске колекције, Белгија.

2012, Изложба Српске графика, (Druckgraphik aus Serbien), Ренер Институт, Беч.

2012, Изложба графика малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2011, Изложба илустрација 46. Златно перо Београда, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

2011, Изложба слика Богатство различитости, Галерија Прогрес, Београд.

2011, Изложба учесника Ликовне колоније РТС-а, Златибор 2010, Галерија РТС-а, Београд.

2011, Прво тријенале графика, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

2011, Изложба слика Богатство различитости, Ковин, Србија.

2011, Изложба Српске графика, Галерија Српског културног центра у Паризу, Француска.

2011, Изложба осликаних ускршњих јаја, Галерија Перо, Београд.

2011, Изложба графика, Галерија универзитета у Хјустону (UHCL), Clear Lake, САД.

2011, Изложба графике малог формата, Галерија Графички Колектив, Београд.

2010, учешће у раду ликовне колоније РТС-а, Златибор, Србија.

2010, Изложба слика, графика и цртежа, Галерија Рамар, Упсала, Шведска.

2010, Бијенале уметности минијатуре, Горњи Милановац, Србија.

2010, Изложба графика малог формата, Музеј малог формата, Нисмес, Белгија.

2010, Изложба графика малог формата, галерија Kulturkreis ANT. Schoenecken, Немачка.

2010, Изложба графика Београдског круга, Шамалије, Француска.

2010, Изложба идејних решења билборда Народног позоришта у Београду, Музеј примењених уметности, Београд.

2010, Велика изложба слика, графика и скулптура сарадника Галерије Перо, Галерија Перо, Београд.

2010, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2009, Представљање филма Небо над Берлином, у оквиру фестивала ауторског филма, Музеј Кинотеке у Београду,

2009, Бијенале суве игле у Ужицу, Србија.

2009, Изложба ускршњих јаја, Галерија Перо, Београд.

2009, Изложба графика, Леонардо Скасџија, Милано, Италија.

2009, Изложба графика малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2009, Идејно решење билборда и програма за позоришну представу Моћ судбине Ђузепеа Вердија, Народно позориште у Београду.

2009, Изложба екс либриса и мале графике, Библиотека комунале, Санта Кроче, Пиза, Италија.

2008, Бијенале мале графичке форме, Лођ, Пољска.

2008, Четврти међународни Бијенале уметности минијатуре, Горњи Милановац, Србија.

2008, Изложба графике малог формата, Музеј малог формата, Нисмес, Белгија.

2008, Прво интернационално бијенале графике, Музеј графике, Истамбул.

2008, Изложба графике малог формата и екс либриса, Академија уметности, Јерменија.

2008, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2007, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2007, Ероснарт, изложба графика, слика и цртежа, Галерија Сингидунум, Београд.

2007, Изложба екс либриса, Анкара, Турска.

2006, Изложба екс либриса, Типотека Италиана, Тревизо, Италија.

2006, Нове капије Београда, заједнички пројекат са тимом архитеката Кјаре Висентин, Италија.

2006, Изложба графика у графичкој радионици Lower east side shop, Менхетн, Њујорк, САД.

2006, Изложба графика малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2005, Изложба слика, рад у скиарској колонији Орашац, Аранђеловац, Србија.

2005, Изложба графике малог формата, Центар за савремену графику, Норвалк, САД.

2005, Изложба екс либриса, Сант Николас, Белгија.

2005, Изложба графике малог формата, Лођ, Пољска.

2005, Интернационални Импакт Арт Фестивал, Кјото, Јапан.

2005, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2004, Пролећна изложба слика, Политехничка академија Београд.

2004, Изложба мозаика, Галерија СУЛУЈ-а, Београд.

2004, Изложба осликаних ускршњих јаја, Народни музеј, Београд.

2004, Тријенале графике, Фалун, Шведска.

2004, Изложба мозаика, Градска Галерија, Сомбор.

2003, Изложба радова професора и сарадника Факултета ликовних уметности из Београда у Турку, Финска.

2003, Интернационално бијенале уметности минијатуре, Горњи Милановац, Србија.

2003, Изложба графике малог формата, Праг, Чешка Република.

2003, Међународни тријенале графике малог формата, Шамалије, Француска.

2003, Изложба мозаика, Политехничка академија, Београд.

2003, Аукција осликаних ускршњих јаја, Народни музеј, Београд.

2003, Изложба графика малог формата, Галерија Кембриц, Кембриц, Енглеска.

2003, Изложба графика, Галерија Градске куће, Милано, Италија.

2003, Тематска изложба цртежа и слика, Романтика из Београда, Шенекен, Немачка.

2003, Први форум модерне уметности минијатуре Интербалкан, Солун, Грчка.

2002, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

2002, Интернационална изложба графике, Канагава, Јапан.

2002, Интернационално бијенале графике малог формата, Лођ, Пољска.

2002, Изложба Чланова УЛУС-а, Градска Галерија, Крагујевац.

2002, Изложба графика у Стокхолму, Шведска.

2002, Изложба графика, Галерија City Art, Атланта, Јужна Каролина, САД.

2002, Сајам уметности, изложба цртежа и графика, Шенекен, Немачка.

2002, Изложба графике, Оуренс, Шпанија.

2002, Изложба екс либриса у организацији Француског културног центра у Београду.

2002, Изложба графике малог формата, Солун, Грчка.

2001, Изложба цртежа и мале пластике, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

2001, Интернационална изложба графика, Галерија Градске куће, Милано, Италија.

2000, Тријенале графике, Биела, Италија.

2000, Интернационална изложба графике, Јокохама, Јапан.

2000, Сајам уметности, Шенекен, немачка.

2000, Изложба Цртеж и мала пластика, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

2000, Изложба графике, Галерија града, Краљево, Србија.

2000, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

1999, Интернационална изложба графике, Оуренс, Шпанија.

1999, Учешће у раду на пројекту Printline, сарадња са графичком радионицом Lower east side print shop из Њујорка, САД.

1999, Међународна изложба графике, Есте, Италија.

1998, Тријенале графике, Gamlebyen Fredrikstad, Фредрикстад, Норвешка.

1998, Изложба слика, цртежа и графика У славу Милене Павловић Барили, Градска Галерија, Пожаревац, Србија.

1998, Бијенале графике, Кремона, Италија.

1998, Бијенале графике, Канагава, јапан.

1998, Бијенале графике, Биела, Италија.

1997, Изложба мале графике, Галерија Графички колектив, Београд.

1997, Пролећна изложба УЛУС-а, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

1997, Изложба графика чланица УЛУС-а, Крагујевац, Србија.

1997, Изложба радова професора Факултета ликовних уметности у Солуну, Грчка.

1997, Први сајам уметности, Београд.

1997, Мајска изложба, Галерија Графички колектив, Београд.

1996, Годишња изложба графика, слика и скулптура, Градска Галерија Крагујевац, Србија.

1996, Изложба графика насталих на манифестацији Отворена графичка радионица, Народни музеј, Београд.

1996, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

1996, Изложба Чланица УЛУС-а, Градска Галерија, Крагујевац, Србија.

1996, Тријенале графике, Минијатура 8, Норвешка.

1996, Изложба графике Биела, Италија.

1996, Изложба радова професора и сарадника Факултета ликовних уметности из Београда, Турк, Финска.

1995, Демонстрација акватинте на дванаестом Отвореном графичком атељеу, Народни музеј, Београд.

1995, Октобарски салон, Изложба у Галерији Графички колектив, Београд.

1995, Изложба екс либриса, Народни музеј Београд.

1995, Рад у сликарској колонији Копаоник 1995, Копаоник, Србија.

1995, Мајска изложба графике, Галерија Графички колектив, Београд.

1995, Изложба графика младих асистената Факултета ликовних уметности, Галерија ФЛУ, Београд.

1995, Изложба радова професора и асистената Факултета ликовних уметности у Галерији Центра за графику и визуелна истраживања, Београд.

1994, Јесења изложба УЛУС-а, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

1994, Мајска изложба, Галерија Графички колектив, Београд.

1994, Избор за изложбу године, Галерија Стара капетанија.

1993, Избор београдских критичара за Изложбу месеца.

1993, Први Бијенале графике, Мастрихт, Холандија.

1993, Рад у уметничкој колонији, Замак културе, Врњачка бања, Србија.

1993, Мултипликација и уметнички осећај, изложба у Малој Галерији УЛУС-а, Београд.

1993, Пролећна изложба УЛУС-а, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

1992, Друга интернационална изложба илустрације, Златно перо, Београд.

1992, Октобарски салон, Павиљон Цвијета зузорић, Београд.

1992, Јесења изложба УЛУС-а, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

1992, Рад у графичкој ликовној колонији Смедерево 1992, Смедерево, Србија.

1992, Изложба графике у Дому културе Смедерево, Србија.

1992, Друго бијенале уметности минијатуре, Горњи Милановац, Србија.

1992, Мајска изложба, Галерија Графички колектив, Београд.

1992, Прво бијенале графике, Гамлебиен, Фредрикстад, Норвешка.

1992, Пролећна изложба УЛУС-а, Павиљон Цвијета Зузорић, Београд.

1991, Изложба графике малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

1991, Изложба графике малог формата, Гамлебиен, Фредрикстад, Норвешка.

1991, Октобарски салон, Паволон Цвијета Зузорић, Београд.

1991, Јесења изложба УЛУС-а, Павилон Цвијета Зузорић, Београд.

1991, Мајска изложба, Галерија графички колектив, Београд.

1991, Деветнаеста изложба чланица УЛУС-а, Крагујевац.

1991, Изложба графика малог формата, Лођ, Пољска.

1991, Пролећна изложба УЛУС-а, Павилон Цвијета Зузорић, Београд.

1990, Демонстрација акватинте и изложба графика у оквиру манифестације Отворени графички атеље, Народни музеј Београд. Сарадња са уметницима из САД, Лори Кристмастри, Гарнером Тулисом и Џин Финли.

1990, Пролећна изложба УЛУС-а, Павилон Цвијета Зузорић, Београд.

1990, Изложба Нови чланови УЛУС-а, Галерија УЛУС-а, Београд.

1990, Изложба графика малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

1990, Изложба Критичари су изабрали, Галерија Андрићев венац, Београд.

1990, Изложба Београдског графичког круга, Галерија Графички колектив, Београд.

1989, Пети Бијенале Југословенске студентске графике, Галерија Студентски град, Београд.

1989, Осамнаеста изложба студентског цртежа, Галерија Дома омладине, Београд.

1989, Изложба студената генерације, Галерија ФЛУ, Београд.

1988, Изложба графика малог формата, Галерија Графички колектив, Београд.

1988, Четврто Бијенале студентске графике, Галерија Студентски град, Београд.

1988, Избор графике за новогодишњу честитку ФЛУ.

1988, Изложба награђених студената, Галерија ФЛУ, Београд.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Докторски уметнички пројекат *Променљиви контекст перспективе у фигуративном ликовном изразу, изложба графика, слика и радова на папиру* представља заокруживање вишегодишњег истраживања и уметничког рада у чијем средишту је перспектива и њене изражајне могућности.

Докторски уметнички пројекат Катарине Зарић чине две целине, уметничка и теоријска, које су логично повезане, међусобно се допуњују и пружају целовит увид у поетско полазиште и стваралачку процедуру аутора.

Уметнички рад кандидата, графике, слике и радови на папиру, представљен је на изложби у Галерији Графички колектив у Београду у другој половини марта 2014. године. Изложени су били радови који представљају окосницу уметничког опуса базираног на перспективи као примарном средству компоновања и пласирања ликовних садржаја који су били предмет дугогодишњег истраживања, како у теоријском погледу, тако и у компарацији са делима из историје уметности, и у живој интеракцији у сопственом ликовном стваралаштву.

Уметничка дела Катарине Зарић поседују посебну, препознатљиву поетику, чаробни свет магичних, метафизичких простора обликованих комбиновањем и поигравањем са различитим системима перспективе, препуни мистичне атмосфере и светлости, било да су композиције тргова, нестварних ванвремених градова или унутрашњи простори са фигуром деликатно обликованом меким светлом. Да ли девојка или анђео, или принцеза са крилима, лепота сама, или коњаници, све обликовано светлом и уроњено у сенку. Њене радове одликује изванредна реализација, минуциозан „златарски“ перфекционизам у извођењу, племенитост материје, вештина ренесансних мајстора, префињеност, контенплативност, тајанственост.

Писани рад одликује добро избалансиран однос теоријског и уметничко-поетског приступа. Текст докторског рада, чији је обим 169 страна и 68 илустрација, подељен је на шест поглавља (Увод, Перспектива као начин комуникације, Пласирање ликовних садржаја комбиновањем различитих

система перспективе у мом ликовном изразу, Методологија рада на докторском уметничком пројекту, Графике, слике, радови на папиру, Закључак), и двадесетпет потпоглавља, са адекватним бројем илустрација и прилогом од шеснаест репродукција уметничког рада. Рад завршавају Библиографија и Вебграфија.

У уводу аутор на поетски начин износи биографске моменте спознаје феномена перспективе који су довели до почетка истраживања и отворили пут дуг двадесет година. У том уводном делу, Катарина Зарић нам показује многобројна лица и значења перспективе увлачећи нас у причу о перспективи у свим слојевитим вредностима и значењима.

У поглављу Перспектива као начин комуникације овај феномен је објашњен у теоријском смислу као и кроз историју уметности. Начини перспективе, који прате такође и историјски развој уметности и начине схватања перспективе у различитим периодима објашњени су кроз одговарајућа потпоглавља: Конгломерат(пећинско сликарство), Семантичка (иконолошка) перспектива, Вертикална перспектива, Обрнута и византијска перспектива, Линеарна (геометријска) перспектива, Ваздушна (атмосферска) перспектива, Колористичка перспектива, Полиперспектива.

Аутор исцрпно и веома интересантно приказује различите начине употребе перспективе кроз развој уметности од пећинског сликарства, преко сопственог тумачења и властитог откривања египатске перспективе, емотивно нам дајући генезу личног доживљаја и уметничког раста. Веома добро аутор представља појмове обрнуте перспективе и њој сродне византијске перспективе. Важно место наравно посвећено је линеарној перспективи као можда најбитнијој перспективи како у историји уметности од ренесансе тако и у Катаринином уметничком раду. Следи санализа ваздушне (атмосферске) перспективе која је изванредан допринос Леонарда да Винчија кога Катарина и цитира приближавајући нам тај нови степен перспективног мишљења. Са Фовизмом долази до открића колористичке перспективе, чиме боје својим квалитетом доприносе опажању простора, што је последица савремених научних истраживања (Ежен Шеврел).

Полиперспектива је посебно обрађена као могућност креативног комбиновања свих осталих врста перспективе, који доприносе ослобађању ликовних елемената у композицији и тиме отварају поље много слободнијег уметничког изрази.

У следећем поглављу аутор се бави комбиновањем различитих система перспективе у личном ликовном изразу. Линеарна перспектива је низ година била основно средство композиције, у прво време супериорна, да би касније почела да представља сметњу у постизању живости и

непосредности уметничког дела. Откривши поетику персијске минијатуре Катарина Зарић почиње да примењује поигравање благим променама углова у односу на линеарну перспективу чиме јасан систем геометријске представе дискретно мења, а за узврат самом променом перспективе добија нови поетски набој и одваја се од буквалног приказа стварности досежући метафизичност. Велику инспирацију је нашла у делима уметности древних цивилизација. Посебно поље игре представља комбиновање различитих система перспективе којима добија жељене ситуације и атмосферу безвремености и метафизичности.

У поглављу Методологија рада на докторском уметничком пројекту почиње одабиром материјала који заокружује поетичке целине. Група графика, слика и радова на папиру **Дом Божиње Бастет** као идејну основу има интересовање за египатску уметност преузимајући њену вертикалну перспективу, међутим даље је комбинујући са својом личном интерпретацијом линеарне перспективе. Како каже „Мотивисана великом жељом да помирим и удружим та два начина представљања простора из сваког од њих узела сам оно што ми највише одговара формирајући сопствени ликовни израз“.

Трг заборав је поетичка целина настала под утицајем ренесансне уметности и у тој групи радова мрежа линеарне перспективе је „претрпела најмање измена јер су интервенције сведене на једва видљива померања сенки и извора светлости. Атмосферска перспектива и сфумато су основна обележја графика и слика ове целине“.

Игралиште као да има тајну везу са минијатурама и илуминацијама из периода од дванаестог до шеснаестог века омогућавајући „синтетички приступ феномену перспективе и залажење у њено симболичко значење. Математички модел линеарне перспективе је ублажен скоро до непрепознатљивости употребом планова, екрана и структура који својом интеракцијом на један симболички и емоционалан начин граде осећај простора“.

У потпоглављу Одређивање неопходних метода у практичном раду Катарина Зарић објашњава методе које је користила у свом раду. Поред метода компарације и интроспекције сликовито објашњава и своје личне, практичне методе. **Из свих углова** што подразумева обртање уметничких дела у току рада наопако, на једну и на другу страну при чему се дешавају важна запажања и сагледавања битна за наставак рада. **Свет иза огледала** је техника коју је Катарина открила још у детињству посматрајући инверзну слику света, која је попримала сасвим другачији, магични карактер. Као графичар проверавајући клише пре штампања као и скицу пре преношења на плочу користила је често огледало тако да је за потребе докторског уметничког пројекта осмислила ову технику која различитим начинима испитује свет појавности и допуњује се са

техником Из свих углова. **Кутија**, „или могућности сцене, једноставна је техника превођења фронталног изгледа графике у виртуелни, тродимензионални приказ који прати топографију предлошка и преноси најважније тачке на такав начин да посматрач има утисак да дводимензионалну раван слике посматра са стране, као да је у питању прозирна кутија или позоришна сцена“. Дајући илустрацију приказа виртуелне „сцене“ која подржава и објашњава графику Крај лета, Катарина нам јасном конструкцијом објашњава пут компоновања конкретне графике уз помоћ Кутије или Сцене где се види њено поигравање са и комбиновање различитих система перспективног мишљења и грађења композиције.

У посебном подпоглављу Могућности **Позорнице** и **Микропростора** Катарина Зарић нам објашњава две личне технике које је развила од раног детињства и које су широко применљиве у њеном организовању композиције. Позорница је својеврсна игра компоновања којом је годинама Катарина формирала мале сцене као самостални простор насељен посебним садржајем и у који је уграђивала кулисе које је осликавала дајући им различите атмосфере. Те кулисе и сцене представљале су симулирање различитих перспективних ситуација од реалних, са неочекиваним просторима, до сасвим нелогичних, „више налик на неку оптичку игру, визуелну замку“ У овоме лежи зачетак Катарининог малог, тродимензионалног, интерактивног колажа. Са коренима у креативним играма у детињству, током студија се развио феномен **Микропростор** или малени универзум. То представља кутију у којој су смештени минијатурни предмети као основа за експерименте постизања различитих атмосфера и светлосних ситуација. Ови носиоци поетских садржаја су деривати пажљиво издвојени из света појавности а који представљају окидач посебних осећања који су основни градивни материјал у композицији.

Разрађујући појам Магична линија хоризонта, Катарина објашњава суштинску важност линије разграничења условно речено неба и земље, као средства компоновања које даје различите атмосфере и емотивни набој. Експериментишући током низа година утврдила је сопствени појмовник коришћења ове моћне полуге у формирању визуелног поља. Низом анализираних примера својих радова аутор детаљно објашњава развојни пут и магичност линије хоризонта у постизању целе палете најразноврснијих осећања.

Поглавље Важност ликовног експеримента, просторни колаж је изузетно интересантно. Катаринин Просторни колаж представља минијатурни полигон визуелних експеримената и састоји се од почетне базе-кутије у коју су полако и пажљиво смештани одабрани дводимензионални листови и фолије, прикази филтриране стварности. Поигравање прозирношћу, полупрозирношћу (паус) и непрозирношћу, папир дало је дубинску слојевитост уз могућност манипулације свим слојевима.

Оно што је наикада називано Зид и било представљено као композитна форма,“ овде је лако могло да буде савијено, извитоперено, осветљено косом светлошћу или уроњено у контролисану сенку. Друга серија материјала је била израђена на прозирним фолијама, и на себи је носила разнобојне линијске цртеже које сам прекопирала са графика о којима је већ било речи. На прозирним фолијама су се такође нашле људске фигуре и коњаници сведени на дводимензионалне контуре са благим наговештајем волумена који није могао да угрози прозирност, као и прикази стилизованих животиња са ранијих графика. Трећа врста материјала је била представљена на полупрозрачном паусу који је испољавао особине прозирности када би се нашао непосредно прислоњен на неку од подлога и исто тако растуће непрозирности како би се од те подлоге удаљавао. На паусу су биле смештене све ситуације и стања неба, прозирно плаво, драматично, посуто звездама или облацима, црвенкасто од прашине и сунчевих зрака“. Овај тродимензионални колаж као експеримент отворио је неслућене могућности у истраживању позиционирања линије хоризонта и тачака недогледа, распореда сенки које нису припадале свету реалности, померању планова, повећавањем и смањивањем пропорција и усмереном светлошћу на поједине делове новонасталих композиција, чак користећи огледала, алтернативне изворе светла, и дискретне изворе вештачког осветљења.

У поглављу **Графике, слике и радови на папиру** Катарина Зарић објашњава свој стваралачки поступак, од првобитне идеје која свој пут полако проналази најпре кроз цртеж. Затим, своју идеју обликује према карактеристикама технике и технологије одабране уметничке дисциплине. Детаљно објашњава уметничке поступке који се донекле разликују код графике, слике или рада на папиру. Иако је поетски свет јединствен, врсни мајстор и познавалац племенитих заната, Катарина своју уметност реализује максимално поштујући највише стандарде.

Потпоглавље Поетичка целина **Дом богиње Бастет** представља групу радова, слика, графика и цртежа у којима на најекстремнији начин испитује крајње границе искривљења система перспективе у оквиру властите ликовне поетике. Извор идеје је у великом интересовању за уметност старог Египта и њиховог изума вертикалне перспективе, а наслов говори о постојању древног божанства у облику мачке у древном Египту, свете животиње. На сопствени начин комбинујући низање планова- хоризонталних каишева како се то чинило у египатској уметности и симболизовану линеарну перспективу, Катарина употребљава чак и колористичку перспективу у поигравању плановима. Међутим, важну улогу даје и употреби светла, у потенцирању атмосфере и дефинисању волумена што није постојало у изворној египатској уметности. Тако се у овој поетској групи радова са ослонцем на египатску вертикалну перспективу као важни механизми компоновања појављују и тековине ренесансне уметности, дефинисање волумена уз помоћ светлости и сенке. Наравно, Катаринине интервенције су веома деликатне и дискретне а на

примерима Анђела и Тајни врт аутор даје детаљну анализу којом објашњава начин размишљања и компоновања.

У потпоглављу Поетичка целина **Трг заборав** простор је углавном конструисан према правилима линеарне перспективе којима „измиче на један суптилан и неагресиван начин“. Та целина се ослања на уметност ренесансе, и испитује могућности суочавања великих геометријских површина са детаљима органских, неправилних облика. Инспирирана делима Лоренца Гибертија, коњаничким скулптурама Донатела и Верокија, као и сликама Леонарда, Ђота и Фра Анђелика, Катарина ствара низ дела у којима је носилац приче коњаничка статуа. Детаљна анализа је дата на основу слике Трг Заборава.

Потпоглавље Поетичка целина **Игралиште** као логични наставак претходне целине, са разликом већег ослањања на исламску уметност, уметност минијатуре и илуминације. „Ова поетичка целина омогућава синтетички приступ феномену перспективе и залажење у њено симболичко значење. Математички модел представљања простора полако бледи, док планови, екрани и структуре преузимају његову улогу. Ова перспектива се обраћа посматрачу на један нови, симболички и емоционалан начин“. Исцрпна анализа дата је на примеру графике Игралиште, слици Венецијанка и графици и слици Магеланови облаци.

Три потпоглавља која следе (Методологија израде графике техником бакрописа и акватинте, Методологија израде слике на дасци, Методологија израде радова на папиру), приказују техничке и технолошке поступке које Катарина Зарић примењује стварајући своја дела. Оно што их чини нарочито занимљивим је лични приступ и посебан начин који је Катарина развила током година рада уз сво дужно поштовање најстрожих захтева сваке технике. Овде долази до изражаја Катаринино високо мајсторство и перфекционизам у проналажењу најбољих сврсисходних начина за постизање најбољег могућег резултата.

У Закључку Катарина сумира значај перспективе као основног средства компоновања ликовног дела и његову променљиву димензију у уметничкој пракси током историје, као и различито значење и поруку коју перспектива носи, и како и колико перспектива значи у њеном уметничком раду. Дајући перспективи значај који јој одговара Катарина Зарић у свом докторском раду одлази пар корака даље слободно комбинујући различите системе перспективе који служе да њеним делима дају ону поетску, метафизичку и бајковиту атмосферу коју жели да прикаже, и то мудро се поигравајући различитим системима на веома деликатан и дискретан начин.

ОЦЕНА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

Докторски уметнички пројекат *Променљиви контекст перспективе у фигуративном ликовном изразу, изложба графика, слика и радова на папиру*, кандидата Катарине Зарић успешан је пример повезивања теоријске мисли и практичног уметничког рада кандидата. Добро успостављена равнотежа ових аспеката рада остварена је паралелним развојем оба тока истраживања. Адекватан избор литературе омогућио је кандидату формирање теоријске платформе која је своје ефекте испољила и у уметничком деловању. Истраживање на пољу теорије уметности и историје уметности, дијалог са уметничким узорима из прошлости, прати истраживање у свом уметничком раду. Тиме кандидат надопуњује, прожима, обогаћује свој креативни поступак ослобађајући стваралачку имагинацију. Постигнут помак у поимању перспективе и нов начин њеног тумачења и комбиновања у уметничком поступку су важан допринос. Докторска изложба одржана у Галерији Графичког колектива се одликовала изузетним професионалним и уметничким нивоом радова и потврдила висок реноме и углед који Катарина Зарић има међу српским уметницима. Изложене графике, слике и радови на папиру избор су из Катарининог опуса директно повезан са истраживањем области перспективе. Припадају поетским целинама Дом богиње Бастет, Трг Заборава, Игралиште. Од изузетног значаја је и Катаринин писани рад који анализира перспективу у ликовној уметности и баца нека нова светла на примену перспективе данас. Због тога овај докторски уметнички пројекат испуњава све критеријуме највишег образовног нивоа у области уметности и представља остварење релевантно у савременој уметности.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Комисија сматра да је докторски уметнички пројекат *Променљиви контекст перспективе у фигуративном ликовном изразу, изложба графика, слика и радова на папиру*, кандидата мр Катарине Зарић добар пример студиозног и посвећеног приступа реализацији докторског уметничког пројекта и да остварени резултати представљају допринос целокупној култури и уметности. На основу изложеног Чланови Комисије предлажу Наставно-уметничком већу Факултета ликовних уметности у Београду да прихвати овај извештај и проследи га Сенату Универзитета уметности на даље усвајање и покретање процедуре за јавну одбрану.

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта:

.....

Мр Биљана Вуковић

ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду, (ментор).

.....

мр Жарко Смиљанић

ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду

.....

др Јелена Тодоровић

ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду.

.....

др Владимир Милановић

доцент Факултета ликовних уметности у Београду

.....

мр Синиша Жикић

ред. проф. Факултета Примењених уметности у Београду

